

JJ 422

A FIATALKORÚAK FELÜGYELŐ HATÓSÁGÁNAK FELADATA ÉS TAGJAINAK MUNKAKÖRE

Írta:

Dr. FINKEY FERENC

ny. koronagyász, a fiatalkorúak budapesti felügyelő hatóságának elnöke.

Harmadik átdolgozott kiadás.

BUDAPEST

1 9 4 2

A FIATALKORÚAK FELÜGYELŐ HATÓSÁGÁNAK FELADATA ÉS TAGJAINAK MUNKAKÖRE

írta:

Dr. FINKEY FERENC

ny. koronaügyész, a fiatalok budapesti felügyelő hatóságának elnöke.

Harmadik átdolgozott kiadás.

BUDAPEST

1 9 4 2

A huszadik századot egy szellemes francia író, az 1914—18. évi világháború előtt néhány évvel, *a gyermek századának* nevezte el. Honnan származott ez az érdekes és szép jelző? Abból az örvendetes, lélekemelő felbuzdulásból, mellyel a XX. század első évtizedében, mondhatni a művelt világ minden államában, különösen Északamerikában és Nyugateurópában az elhagyott és züllesztésnek indult gyermekek és fiatalok megmentését, a helyes erkölcsi útra térítését, az u. n. *gyermekvédelmet* és a fiatalok bűnelkövetők *javítónevelését* felkarolták és előrevitték.

Úgy látszott, hogy az *egyéni szabadság és a jogegyenlőség* eszméinek megértése és intézményes biztosítása után, amiket a XIX. század tűzött maga elé, az új században végre felismertük és megértettük az emberiség nagy gondolkozóinak és nemeslelkű idealistáinak harmadik és legfelségesebb eszméjét: *a thumanizmust, az igazi emberszeretetet, a testvériességet* is.

Sajnos, alig jutottunk bele a XX. század második tizedébe, egy váratlan keserves csalódás ért bennünket idealistákat, mely egyszerre halomra döntötte az emberszeretetet, a testvériség megerősödéséről szőtt ábrándképeinket. Kitért a ret-

tenetes világháború, az eddig u. n. kultúrnemzetek, a „művelt nyugat“ fiai, négy éven keresztül minden képzeletet felülmúló véres csatákban gyilkolták egymást, tíz—tizenkét fronton dörögtek az ágyúóriások tízezrei, az egyideig semleges Észak-Amerika muníciógyártással és szállítással növelte milliárdjait, az entente-hatalmak diplomatái pedig ádáz gyűlölettel lihegve hirdették a német-birodalom és szövetségeseinek megsemmisítését vagy legalább is tönkretételét, feldarabolását.

Az 1914—18. évi első világháború véget érve, a „győztes“ entente-hatalmak az emberszeretetet, a testvériességet és minden szabadságjogot megcsúfoló páris-környéki békeparancsokkal úgyszólván porba tiporták a katonailag voltaképpen győztes központi államokat. A páris-környéki békediktátumokat a kegyetlen bosszúállás, a letört ellenfél kiszipolyozása, a legnagyobb fokú önzés sugalmazta. Ezek a nemtelen érzések az entente-hatalmaknak elvették a tisztánlátásukat. Az u. n. „békekötés“ magábanfoglalta nemcsak egy újabb háború magvát, — durván megsértve a legnagyobb német bölcsész, Immanuel Kant szerint a jó és tartós béke legelső feltételét — de a népek közötti béke, megértés és az emberi jogok biztosítása helyett csak még nagyobbra fokozta a gyűlölködés, a reváns szellemét.

A háború után európszerte fellépett gazdasági bajok és zavarok, valamint a bomlasztó ele-

mek aknamunkája következtében előállt szociális forradalmak, szintén csak növelték a nemzetek közötti gyűlölködést és meg nem értést s ezzel megtámadták a társadalom alapját, a *családot* és a család megbomlásában legnagyobb veszedelemnek tették ki a népek legnagyobb értékét: a „*gyermeket*“.

A páris-környéki békeparancsokban elvetett új háború magja e körülmények hatása alatt szépen csirázásnak indult és a most dúló új világégésben mind az öt világrészt átkaroló óriási fává terebélyesedett.

Az emberek milliói éheznek, helyrehozhatatlan kultúrértékek elpusztulnak, a háború rokkantjainak és halottainak száma lavinaszerűen nő, az ellenséges propaganda egész nemzetek kiirtását követeli. Megszűnt úgyszólván minden felebaráti szeretet, a nemzetek közötti gyűlölködés ma valódi orgiáját üli.

Ezek láttára lehet-e ma és lehet-e még valaha a nemzetek közötti belső harmóniáról, a népek testvériességéről beszélni, nem együgyűség lenne századunkat továbbra is a gyermek századának nevezni?

Bárminő képtelenségnek lássék vagy erőltetett okoskodásnak tűnjék is fel azonban, én mégis merem hirdetni, hogy az említett elnevezésben van igazság és századunkat bizonyos vonatkozásban méltán lehetett eddig is, a háború után még inkább lesz okunk és jogunk a „*gyermek*“, vagy talán helyesebben a „*fiatalság százada*“-nak tekinteni.

Bizonyos vonatkozásban, így mondtam, hiszen minden hasonlat sántít, vagyis relatív értékű.

Amint jogosan és méltán fogják majd a későbbi nemzedékek a XX. századot, mint a legvéresebb világháborúk századát emlegetni, épp úgy eddig is és a háború után — a tengelyhatalmaknak a bolsevizmus feletti diadala hitében és reményében — még inkább beszélhetünk a *gyermekvédelem* századáról.

Ha századunk első évtizedében, a boldog, békés világban, egyszerű elméleti okoskodások, nemesszívű emberbarátok és különböző jótékony egyesületek önzetlen agitációja folytán is rájöttünk, hogy mind az emberiség erkölcsi haladása, mind a legegységibb társadalmi védekezés szempontjából az *elhagyatott, a züllésnek indult* vagy már a *hünelkövetés útjára vetődött* ifjak különleges kezelése, azoknak *erkölcsi megmentése* és szorgalmas, erkölcsös emberekké nevelése egyik legfontosabb, legnagyobb horderejű *kötelessége* a művelt államnak és társadalomnak, úgy ebben a mai véres korszakban és annak befejezésével, a valamikor mégis csak bekövetkező új, békés világban, ismét oda fogunk visszatérni, hogy az ilyen *erkölcsileg veszélyeztetett gyermekek és ifjak megmentése* nemcsak *erkölcsi kötelessége*, de a *leggyakorlatiasabb és legszükségesebb teendője* a regenerálódni, újból felvirágozni óhajtó *államnak és társadalomnak*.

Bizonyítéka ennek a hitnek az az örvendetes körülmény, hogy az európai művelt nemzetek az első világháború utáni súlyos években és a

most dúló új világégésben is, szinte ihletszerűen fellelkessedve, intézményesen igyekeztek és igyekeznek a gyermekvédelem nagy nemzetmentő eszméjét diadalra juttatni és *Malthus* tanával ellentétben, a háborús ínség alatt is hirdetik, hogy a nemzetek jövő fejlődésének és boldogulásának legbiztosabb záloga a „gyermek“, a minél több és egyénileg *minél értékesebb gyermek!*

Ez eszme hirdetésében előljárnak a tengelyhatalmak, hirdetve nemcsak a gyermek nemzetgazdasági értékét és jogát az élethez, egy jobb, emberibb életnívóhoz, hanem emellett hirdetik a *családnak*, mint a társadalom alapjának nagy, nemzetfenntartó értékét.

A kizsákmányoló tőke uralma helyébe *a munkát állítják* oda vezér-elvnek és ezzel a dolgozó tömeget felszabadítják az „*aranyborjú*“ önző uralma alól, egy szebb, emberibb életet igyekeznek biztosítani a dolgozó embermillióknak s megvetik alapját egy gyűlölettől és önzéstől mentes *felebaráti szeretettől átitatott új világnak!*

Az új világháború is elrabolja, kipusztítja vagy legalább is alaposan megtizedeli a legerőteljesebb korosztályainkat, férfiaiunk százezreit nyeli el. Csak az egészen gyermek-íjak és az egészen öregek maradnak meg a jövő számára teljes létszámban. Az öregektől, bárminő becses vezető, irányító munkát végezhetnek még a háború után a rekonstrukció nagy feladatában, elvégre

hosszú, állandó munkát nem várhatunk. Az eddigi közmondás még erősebben és igazabban áll előttünk: *a fiatalságé a jövő!* A testileg, lelkileg ép, edzett, művelt és jó erkölcsű fiatalságtól várhatjuk csak, hogy annyi vész és vihar után, annyi visszaesés ellenére, megvalósulhat mégis Széchenyi jóslata: „Magyarország nem volt, hanem lesz!” De hogy ezt tényleg valóra válthassuk, igazán és legkomolyabban hozzá kell látnunk már ma, egy percet sem késlekedve, a meglévő gyermekek és ifjak helyes irányú felneveléséhez, a jövő nagy feladataira való előkészítésükhöz, értelmi és erkölcsi felvértezésükhöz.

Igy áll előttünk már ma és a háború után még követelőbb szükségesség gyanánt az *elhagyott, a züllésnek indult* gyermekek és fiatalok *erkölcsi megmentésének*, helyes irányú *felnevelésnek* munkája is. *Ez a nagy nemzeti építő feladat* az, amelynek végzésére, előmozdítására törvényhozásunk *a fiatalok felügyelő hatóságát* felállította.

A jó családi környezetben, szerencsés anyagi viszonyok között élő gyerekekről gondoskodik családja, értelmi és erkölcsi kiművelésére készen állnak a különböző tanintézetek, magántanítók és legkülönbözőbb kultúrintézmények. A hazának, egy fejlődni kívánó társadalomnak azonban nem csak az ily szerencsés sorban levő gyermekekkel és ifjakkal, de a mostoha viszonyok között születet-

tekkel, az önhibájukon kívül a nélkülözés, nevelétlenség, az erkölcsi züllés és ezek természetes folyományaként a bűnelkövetés útjára vetődött fiatalokkal is törődnie kell.

Hiszen ilyen szerencsétlen sorsban nem egy-néhány, de igen sok ezer ifjú van hazánkban.* Ha ezeket sorsukra hagyjuk vagyis engedjük végleg elzúlleni, a kétszer-kettő-négy bizonyosságával egy nagy büntettes gárda kialakulását mozdítjuk elő. Pedig mindnyájan tudjuk, szinte restelkedve idézem én is Széchenyinek annyiszor ismételt mondatát, hogy: „mi magyarok oly kevesen vagyunk, hogy az apagyilkosnak is meg kell kegyelmeznii.“

A háború után, amikor a munkabíró korosztályaink, a munkás kezek annyira megfogyatkoznak, még parancsolóbb kötelességünk lesz *megmenteni minden megmaradt emberünket* s nem engedni *egyét sem elkallódnii*, a bűn útjára jutni vagy azon maradni, hanem kettőzött igyekezettel kell visszatartani a jó útra terelni, azon megtartani azokat a szerencsétlen sorsú gyermekeket és fiatalokat is, akik helyzetük, vagy rosszravaló hajlamuk tolytán, különös gondozás nélkül biztosan elsüllyednének és a büntettek amúgy is elég nagy számát szaporítanák.

* A budapesti fiatalok felügyelő hatósága 1940-ben 791 budapesti és 1.016 vidéki, összesen tehát több mint 1.800 ilyen fiatalokról gondoskodott.

Erre a nem kellemes, de annál magasztosabb és mégis a leggyakorlatiasabb munkára hívja fel az igazságügyminiszter bizalma a fiatalkorúak felügyelő hatóságának kinevezett tagjait, ennek a nemes embermentési munkának végzésére szegődik el a hatóság minden tagja, midőn esküvel is kötelezi magát, hogy a „*felügyelő hatóság feladataiból reáharuló tennivalóka! híven, pontosan és lelkiismeretesen teljesíti és az eljárásában tudomására jutott hivatali titkot megőrzi és a fiatalkorúak erkölcsi védelmének ügyét tőle telhetőleg előmozdítani igyekszik*“ (27.400/1909. I. M. rendelet 10. §-a).

Mik a fiatalkorúak felügyelő hatóságának a *feladatai*, mik ebből folyólag a hatóság egyes tagjainak a *tennivalói*, ezeket részletesen összefoglalja és jogforrásként pontosan felsorolja az 1909. évi szervezeti szabályzat (a 27.400/1909. I. M. rendelet).

Ennek a szabályzatnak legfontosabb pontjai a következők:

A fiatalkorúak felügyelő hatósága egy *közbülső szerv* az elhagyatott és a züllésnek indult vagy már bűnelkövetővé lett 18 évesnél fiatalabb fiúk és leányok erkölcsi megmentésével és javítónevelésével vagy fogházbüntetésével foglalkozó elsőfokú szervek (fiatalkorúak bírósága, a pártfogó tisztviselők és pártfogók, a javító-intézetek igazgatósága, a fiatalkorúak fogházának tisztvise-

lői) és az ezen ügyeket legfelső fokon intéző és irányító igazságügyminisztérium között. Ezt a hatóságot mai alakjában az u. n. Büntető Novella (1908. évi XXXVI. törvénycikk) teremtette meg, szervezetének és eljárásának részletes szabályait az idézett igazságügyminiszteri rendelet (idézve: Végr. rend.) állapítja meg.

A Büntető Novella néven ismert büntetőjogi törvényünk vetette meg alapját a bűnelkövető gyermekek (12 évesnél ifjabbak) és fiatalkorúak (12—18 éves fiúk és lányok) modern szellemű, helyesebben emberies és valóban ésszerű kezelésének. Az 1878. évi Büntetőtörvénykönyvünk még abból a régi merev felfogásból indult ki, hogy a bűnelkövető „gyermekhez“ a büntetőbírónak semmi köze, mert az ilyen gyengekorban levő nem bír akaratképesseggel, azzal tehát nem kell törődnünk; ha büntettet követett is el, vissza kell küldeni a családjába vagy eddigi környezetébe. A „fiatalkorút“ ellenben, ha büntettet követ el, amennyiben „belátta cselekménye bűnösségét“ büntetni kell és pedig ugyanazon eszközökkel, mint a felnőtteket, csak hogy csekélyebb mérték szerint. A Büntető Novella ezzel szemben azt az emberies eszmét honosítja meg, hogy nemcsak a gyermeket, de a fiatalkorút — vagyis a *18 évesnél ifjabbakat általában* — *nem szabad a rendes büntetési eszközökkel sújtani*, mert velük szemben *nem a megtorlás*, nem az elkövetett bűncselekmény súlyának megfelelő

sz szenvedés (bűnhődés) kimérése, hanem a megelőzés, a rossz útra tévedt gyermeknek vagy fiatalkorúnak erkölcsi megmentése, átalakító nevelése a legfőbb vezérelv.

Ebből a vezérelvből kiindulva a Büntető Novella kötelezi a bírót, aki elé egy bűnelkövető „gyermek“ került, hogy az ilyen gyermek erkölcsi állapotát és *családi helyzetét* is tegye vizsgálat tárgyává és ha szükségesnek látja, intézkedjék, hogy a rossz útra tévedt „gyermeket“ szülője, vagy az iskolai hatóság megfenyítsék, ha pedig a gyermek rossz környezetben, erkölcsrontó helyzetben van, intézkedjék a gyermeknek onnan kiragadása és *javitónevelése iránt*.

A 12—18 éves korban levő, u. n. „fiatalkorúakkal“ szemben pedig a bíró ahhoz képest, hogy az illető „*értelmileg és erkölcsileg fejlett*“ volt-e vagy nem vagy ugyanilyen *házi fenyltő*, illetőleg *gondozó jellegű* (profilaktikus) vagy pedig (kellő fejlettség esetében) büntetőjellegű „intézkedéseket“ rendel el, így: a *megdorgálást*, az előbbi családjába visszabocsátását, de külön *pártfogó felügyelete* alá helyezés mellett, továbbá *javitónevelő intézetbe*, legvégső esetben pedig, ha szigorra lenne szükség, fogházba, azonban egy kizárólag a fiatalkorúak elhelyezésére szolgáló külön fogházba (u. n. „fiatalkorúak fogháza“) elhelyezést és pedig esetleg igen hosszú időre (legsúlyosabb esetekben tíz, sőt egy újabb törvény szerint tizenöt esz-

tendőre), amely fogházbüntetés is azonban úgy szerveztetett, hogy az lényegében egy szigorúbb jellegű javítóintézet legyen.

A fiatalkorúaknak ezt a helyes, új szellemű büntetőjogát, mely a bűnelkövetés útjára tévedt ifjaknak általában *javító nevelését*, erkölcsi megmentését és szorgalmas, munkás emberekké való felnevelését tűzi ki határozott programjává, a Büntető Novellánk Északamerikából vette át. Északamerikában merték először (már a múlt század vége felé) világosan kifejezni, hogy a gyermeket és fiatalkorút, ha büntettet követett is el, nem szabad a rendes, felnőtt büntettesekkel egyenlő elbírálás alá venni. A gyermek vagy fiatalkorú, ha olyan cselekményt követett is el, melyet a büntetőtörvénykönyvek büntetéssel sújtanak, nem helyes *büntettesnek* minősíteni, hanem úgy kell vele bánni, mint a pajkos, fegyelmezetlen vagy rossz hajlamú gyermekkel, ifjúval általában bánunk: t. i. a pajkos, de még nem romlott lelkűt házilag vagy iskolailag *fenyíteni*, a rossz hajlamút és a rossz környezetben levőt ellenben huzamos erkölcsi gondozás, *átalakító nevelés* (reformation) alá venni. Ennek a gondolatnak a kiépítése és megvalósítása végett teremtette meg azután az észak-amerikai jogfejlődés a *fiatalkorúak külön bírósága* (Juvenil Court) intézményét is, amelyet a mi törvényhozásunk 1913-ban szintén átvett és meghonosított.

A fiatalkorúak bíróságáról alkotott 1913. évi VII. törvénycikk (idézve Fb.) tetőzi be nálunk is a fiatalkorúak modern büntetőjogát. Ez a törvény rendeli el, hogy nagyobb helyeken, ahol a fiatalkorú bűnelkövetők nagyobb számban kerülnek a bíróság elé, ezek ügyeinek elintézésére egy külön bírót jelöl ki az igazságügyminiszter. Ennek a „fiatalkorúak bírójának“ feladata a pajkos, züllésnek indult és a rossz hajlamú fiatalkorúakat az új törvények szellemében megfelelő elbánás alá helyezni. *Atyai jóindulattal*, egyszerű pirongatással, családi vagy iskolai fenyítés elrendelésével, ahol ez látszik elegendőnek, de *kellő eréllyel és szigorral ott*, ahol viszont ez látszik szükségesnek. Különösen, ahol a fiatalkorú az eddigi rossz környezete miatt erkölcsi romlásnak, züllésnek indult, ott ne habozzon a gyökeres *erkölcsi kúrát*: a javító (átalakító) nevelést vagy a hosszú tartamú javítófogházat elrendelni, ami úgy a fiatalkorúra magára a legáldásosabb intézkedés, valódi jó-tétemény lesz, mint a társadalomra, az államra nézve is a legüdvösebb hatású.

A fiatalkorúak bíróságának két segítőtársa van ebben a fontos és nem mindig könnyű feladatának betöltésében. Egyik a *pártfogó* vagy a *pártfogó tisztviselő*, aki előkészíti a bíró részére a feljelentett vagy másként bírói intézkedést igénylő fiatalkorúnak az u. n. *környezettanulmányát*, vagyis tájékoztatja a bírót — személyes utánjárása és

tapasztalata alapján — a fiatalkorúnak személyi és családi körülményeiről, valamint, ha a bíró a fiatalkorút visszabocsátotta előbbi megbízható környezetébe, gyakorolja a szülők, gyámok mellett a szükséges felügyeletet, megfigyeli a fiatalkorú erkölcsi fejlődését, nyugodtan hagyható-e továbbra is eddigi környezetében vagy kívánatos a szigorúbb intézkedés elrendelése. Ugyancsak a pártfogók és pártfogó tisztviselők ügyelnek fel a javítónevelő intézetekből és fiatalkorúak fogházából kibocsátott u. n. „kísérletileg kihelyezett” vagy „feltételesen szabadságra bocsátott” ifjakra, vagyis teljesítik ezekkel szemben az u. n. utógondozást.

A másik segítőtársa a fiatalkorúak bíróságának a fiatalkorúak felügyelő hatósága, melyet minden királyi ítélőtábla és kivételesen oly törvényszék székhelyén, melynek területén javítónevelő intézet vagy fiatalkorúak fogháza van, meg kell alakítani* (Végr. rend. 1. §.).

A fiatalkorúak felügyelő hatósága lényegében ugyanazt a missziót tölti be a fiatalkorúak bírósága mellett, amit a pártfogók. De míg a pártfogó közvetlen segítőtársa, mintegy elsőfokú, tény-

* Ezidőszerint kilenc kir. ítélőtáblai székhelyen működik a fiatalkorúak felügyelő hatósága, u. n. Budapesten, Debrecenben, Győrött, Kassán, Kolozsváron, Marosvásárhelyen, Nagyváradon, Pécsen, Szegeden és egy kir. törvényszéki székhelyen, Székesfehérváron.

leges munkatársa a bírónak, addig a fiatalkorúak felügyelő hatósága a munkának *felsőbb részét* végezi, t. i. felügyel, hogy a fiatalkorúaknak az erkölcsi megmentése a kir. ítélőtábla területén „ékesen és szép rendben“ folyjon, vagyis a fiatalkorúak felügyelő hatósága az *összekötőkapocs* a fiatalkorúak bírósága, a javítónevelő intézetek, a fiatalkorúak fogházának vezetősége és az igazságügyminisztérium között. Joga és kötelessége javaslatokat, véleményeket terjeszteni a miniszter elé, akinek fenn van tartva a végleges döntés joga a fiatalkorú bűnelkövetők elhelyezésének vagy kísérleti szabadlábrahelyezésének, a feltételes szabadságrabocsátásának vagy annak visszavonása kérdésében.

A fiatalkorúak felügyelő hatósága részben hasonlít a fegyházak és börtönök mellett már a Büntetőtörvénykönyv által szervezett „felügyelő bizottságokhoz“, azonban semmiképpen nem ezeket kívánta utánozni a Büntető Novella és a végrehajtási rendelet. Ezek a börtönfelügyelő bizottságok ugyanis bürokratikus, a hivatalfőnökökből álló véleményező testületek és egyáltalán nem váltották be a hozzájuk fűzött reményeket. A Büntető Novella a fiatalkorúak felügyelő *hatóságának* szervezésénél is az északamerikai minta után indult, t. i. az ott nagy sikerrel működő különböző Board-okat kívánta átültetni hazánkba. Ezek a „Board“-ok ugyanis a különböző jótékony társa-

dalmi és állami intézetek mellett működnek (State Board of Charity, Board of Public Institutions, Board of Commissions of Public Charities, State Board of Charities and Corrections stb), mint ezekre felügyelő, azokat rendszeresen látogató testületek, amelyek meghatározott időszakokban üléseket tartanak, évenként kimerítő jelentéseket terjesztenek a kormányzó és a törvényhozás elé, ezeket a jelentéseket kinyomtatják és ezekben kifejtik tapasztalataikat, kifogásaikat, javaslatokat tesznek a hiányok orvoslására, nem ritkán törvényjavaslatokat proponálnak. (Lásd részletesebben Baerenreither: Jugendfürsorge und Strafrecht in den Vereinigten Staaten von Amerika, 1905. 13. l. és Finkey Ferenc: A fiatakorúak büntetőjoga Északamerikában. 1913. 61. l.) Ezeket az elevenen működő közjótékonyági *hatóságokat* akarta meghonosítani nálunk a Büntető Novella a fiatakorúak felügyelő hatóságainak felállításával, különösen azzal a célzattal, hogy a társadalomnak különböző művelt rétegeiből *minél több erre hivatott egyént* nyerjen meg a patronázs eszme, a gyermekvédelem és a fiatakorúak erkölcsi megmentése munkájának.

Az északamerikai Board-októl éppen ebben tér el a mi Büntető Novellánk és a végrehajtási rendelet, hogy míg ott a Board-ok, mint merő ellenőrző és javaslattevő hatóságok, rendszerint keves számú (legtöbbször 12) tagból állanak, nálunk a patronázs munka iránti érdeklődés, annak népszerűsítése

érdekéből a felügyelő hatóságokba a miniszter egy-egy kir. ítélőtábla székhelyének és környékének a patronázs iránt érdeklődő intelligenciájából lehetőleg nagy számú tagokat nevez ki. A miniszter intenciója t. i. nyilvánvalóan az, hogy a felügyelő hatóság évi teljes ülésein összegyűljön az illető székhely és vidéknek a patronázs munkában tevékenyen résztvevő közönsége és itt a hatóság vezetősége részletesen ismertesse a gyermekek és a fiatalok védelmére vonatkozólag időközben hozott törvényeket, rendeleteket. Továbbá az előző évről készített titkári jelentés tárgyalása kapcsán alkalma nyíljon a hatóság bármelyik tagjának hozzászólni a fiatalok védelmének bármely kérdéséhez; valamint, hogy az igazságügyminiszter kívánságára esetleg újabb törvényjavaslatok, rendelet-tervezetek vagy egyéb kérdések felett a teljes ülés eszmecsereét folytasson és a miniszter elé véleményes javaslatokat terjesszen (Végr. rend. 30. §).

Az előadottak szerint a fiatalok felügyelő hatóságának feladatát, munkakörét két csoportba oszthatjuk.

I. Hivatalos tennivalóinkat részletesen felsorolja a végrehajtási rendelet 3. §-a. E szakasz szerint tennivalóink különösen:

1. *Felügyelni a javítónevelő intézetekre és a fiatalok fogházára, melyek a hatáskörünk alá eső területen működnek.* E célból ezeket az intézeteket időnként meg kell látogatni és meggyő-

zöldni, hogy a javítónevelés és a fogházbüntetés szabályait ezen intézetek vezetői megtartják-e, a netalán tapasztalt hiányok vagy szabálytalanságok megszüntetése végett az igazságügyminiszterhez jelentést tenni. Ez a feladat azonban, mint kötelesség, csak a felügyelőhatóság elnökét terheli, aki a végr. rendelet 31. §-a értelmében köteles évenként legalább egyszer a területünkön levő összes ilyen intézeteket meglátogatni; valamint terheli azokat a tagokat is, akiket az igazságügyminiszter úr ezen intézetek *állandó látogatói* gyanánt kijelöl. Azonban a felügyelőhatóság minden tagjának, ha nem is kötelessége, de jogában áll — ha erre külön felhatalmazást kapott — bármelyik ily intézetet bármikor meglátogatni, az intézetek igazgatói, ha a tag az igazolványát felmutatja, kötelesek neki az intézetet megmutatni. Az ilyen látogatásról, illetőleg ott szerzett tapasztalatairól az illető tag értesíti a felügyelő hatóság elnökét vagy pedig a legközelebbi tanácsülésben adja elő megjegyzéseit.

2. Második hivatalos teendője a felügyelő hatóságnak a rendelet említett §-a értelmében *véleményt nyilvánítani* a javítónevelés alatt álló fiatalok *kísérleti kihelyezésének* (Bn. 25. §.) és a fogház, vagy államfogház büntetés alatt álló fiatalok *feltételes szabadságra bocsátása* (Bn. 29. §.) kérdésben. Ezt a feladatát az időszakonként hivatalos helységében tartandó *tanácsüléseken*

teljesíti. A javítóintézetek és a fiatalkorúak fogházának vezetői azokról a fiatalkorúakról, akik — amennyiben megjavultnak látszanak — két hónap múlva már kísérletileg kihelyezhetők, illetőleg feltételes szabadságra bocsáthatók lesznek, irataik csatolása mellett jelentést tesznek az illetékes felügyelő hatóságnak. (Végr. rend. 33. §.) Ezt a jelentést a felügyelő hatóság elnöke átteszi valamelyik tanácselnökhöz, aki aztán az ügyet tanulmányozás és javaslattétel végett egy tagnak küldi meg, (ha több ügy lenne, esetleg többeknek) megbízván az illetőt, hogy az ügyet az összehívandó tanácsülésen előadja.

Az *előadó* köteles lelkiismeretesen meggyőződést szerezni, megvannak-e a kísérleti kihelyezésnek vagy a feltételes szabadságolásnak a feltételei, ha csak lehet személyesen is meggyőződik a fiatalkorú magaviseletéről, megállapítja, hogy a fiatalkorú elhelyezése biztosítva van-e, mindezekről azután a tanácsülésben referál és ennek alapján határoz a tanács, javasolja-e a miniszternek a kihelyezést vagy nem.

Az *előadó* főleg arról szerezzen biztos meggyőződést, hogy a fiatalkorú leendő *környezete* anyagi és erkölcsi tekintetben alkalmas-e a fiatalkorú további gondozására, biztosítva van-e a fiatalkorú rendes, állandó felügyelete.

Tájékozódjon az *előadó* aziránt is, hogy az idősebb fiatalkorúak munkáshelyezése biztosítva van-e

és hogy leendő munkahelye mindenben megfelelő-e a fiatalok jövő gondozása és nevelése szempontjából.

3. Harmadik hivatalos teendője a felügyelő hatóságnak, az előbbinek a folyamánya. T. i. közreműködés a javítónevelő-intézetből kísérletileg kihelyezett és a fogházból feltételesen szabadságra bocsátott fiatalok *elhelyezésében és a felettiik gyakorolt felügyeletben.*

Mint előbb említettem, a kihelyezés iránt javaslatot tevő tanácsülésen az *előadónak* kötelessége biztos tájékoztatást nyújtani, vajjon a kibocsátandó fiatalok megnyugvással viszabocsátható-e előbbi környezetébe és ha eziránt alapos aggálya van, javaslatot kell tennie, hogy a fiatalok értelmi és erkölcsi fejlődésének biztosítása végett hová kellene helyezni. Vagyis, megfelelő helyet, *alkalmazást keressen a fiatalok részére* valamely tisztességes iparosnál, üzletben, vagy mezőgazdánál, illetőleg leányra nézve valamely családnál, szóval gondoskodjon a fiatalok jövőjéről. Ezenfelül okvetlen gondoskodni kell, hogy az elhelyezett fiú, vagy leány felett valamely, az illető közelében lakó „pártfogó“ a felügyeletet vállalja el. Ha a javítóintézet, vagy a fogház igazgatója maga nem ajánlott pártfogót vagy az nem látszik alkalmasnak, már az előadónak kötelessége alkalmas pártfogót javaslatba hozni.

A megfelelő pártfogó kirendeléséről a felügyelőhatóság, illetőleg a tanácsülés gondoskodik.

A székhelyén elhelyezett fiatalkorú részére főleg tagjai közül rendel ki pártfogót, a hatóság területén levő városokban és községekben a tanítói kar vagy a különböző szociális szervezetek (patronázs egyesületek) hivatásos vagy önkéntes munkásai közül kér fel valakit, lehetőleg olyan egyént, akit a helyi közigazgatási szerv vagy az illetékes szociális egyesület a pártfogói tisztség ellátására alkalmasnak talál és aki e tisztséget elvállalni e nemes cél érdekében hajlandó is.

4. Ugyanilyen irányú a negyedik hivatalos kötelessége a felügyelő hatóságnak. Ha t. i. a kíséreltetlenül kihelyezett vagy feltételes szabadságra bocsátott fiatalkorú nem teljesíti a szabaddalra helyezés feltételeit, vagyis visszaesik régi hibájába, újból rossz útra tér, a Büntető Novella ilyen esetben azt rendeli, hogy a fiatalkorútól bizonyos határidőn belül *a szabadság visszavonható* (Bn. 25. és 29. §§.). Ha ilyen eset forog fenn, vagyis ha a fiatalkorú pártfogója vagy valamely pártfogó egyesület vagy a hatóság ezt az elnöknek bejelentéssel, újból tanácsulést kell tartani és ugyanily módon, mint az előbb, javaslatot tenni az igazságügyminiszter úrnak az illető fiatalkorúnak az előbbi intézetbe *visszaszállítása iránt*.

5. Egy fontos, kivételes teendője a felügyelő hatóságnak, ugyancsak az emített rendelet értelmében, hogyha egy fogházra ítélt fiatalkorúra vonatkozólag, akár a fogház felügyelőjének jelentése,

akár saját tapasztalatai alapján arról győződne meg, hogy az illető fiatalkorú a büntetés teljes kitöltése után sem bocsátható vissza megnyugvással a társadalomba, mert megrögzött, rossz hajlamúnak látszik, ily esetben javaslatot tehet a bíróságnak, hogy rendelje el a fiatalkorúnak a fogházbüntetés kitöltése után *utólag még javítónevelőintézetbe helyezését*, ha ettől az illetőnek gyökeres erkölcsi átalakítása remélhető (Bn. 28. és a Végr. rend. 3. §. 5. p.).

6. Hatodik hivatalos teendőnk végül a *segédkezés a próbárabocsátott fiatalkorúak elhelyezésében és felügyeletében*. (Bn. 21—23. §§. és a Végr. rend. 3. §. 6. p.) A „próbárabocsátás“ intézménye egyik legjelentősebb s gyakorlatilag leg-sikeresebb alkotása a Büntető Novellának. Ezt már igazán egyszerűen átültettük Északamerikából és ez az egészséges magvú intézmény nálunk is egészen bevált. A pajkos, könnyelmű fiút vagy leányt, aki még nem mondható romlottnak vagy züllöttnek s tisztességes, megbízható családi környezetben él, apróbb vétségekért vagy kihágásokért, amiket fiatalos könnyelműségből követett el, a bírónak joga van ítélelhozatal nélkül, megfelelő figyelmeztetéssel egy évi próbaidőre szabadlábon hagyni, azonban *szigorú szabályokhoz kötött felügyelet alatt*. Ezt a felügyeletet, vagyis a helytelen viseletű fiatalkorúnak a helyes erkölcsi útra terelését és azon megmaradását, rendszerint a

mellé kirendelt pártfogó vagy pártfogó tisztviselő teljesíti. Sőt amennyiben a fiatalok erkölcsi fejlődése szempontjából kívánatosnak látszik, ez a felügyelet valamely állami gyermekmenhelyre vagy gyermekvédő egyesületre bízható s a bíró esetleg eddigi környezete helyett megfelelőbbnek tetsző máshová elhelyezése iránt is intézkedhetik.

Ilyen esetekben kerülhet sor arra is, hogy az ilyen fiatalok elhelyezésében a felügyelő hatóság is segédkezik a bírónak és a felügyelet iránt is intézkedik, akár úgy, hogy tagjai közül valaki elvállalja a fiatalok elhelyezését vagy annak felügyeletét, részint azzal, hogy időnként hivatásos pártfogótisztviselője meglátogatja a próbára bocsátott fiatalokat és személyesen győződik meg azok viselkedéséről. Végül úgy, hogy támogatja a pártfogót felügyeleti és erkölcsnemesítő munkájában.

II. Ezek mellett a szorosán vett és a végrehajtási rendelet által pontokba szedett hivatalos teendői mellett a *feladatoknak egy másik csoportja* is hárul még a felügyelőhatóságra. Ez a feladat már nem szedhető pontozatokba, mert *általános természetű*, azonban éppen mert ilyen, kötelezi a felügyelőhatóság minden tagját. Nem is jogi természetű, hanem inkább *erkölcsi jellegű* és így teljesítése és sikeres megoldása éppen attól függ, mennyire hatotta át valamelyik felügyelőhatóságot,

annak összes tagjait az erkölcsi kötelességérzet és az ügyszeretet. Ezt a feladatot a végrehajtási rendelet 3. §-ának utolsó bekezdése és a 48. §-a következőleg írják körül:

„A felügyelő hatóság feladata az is, hogy az erkölcsi romlás veszélyének kitétt vagy züllésnek indult gyermekek és fiatalok *társadalmi védelmét*, az u. n. *patronázst*, a rendelkezésre álló eszközökkel *előmozdítsa*“ (Végr. rend. 3. §-a). „A felügyelőhatóságnak egyik *főfeladata*, hogy előmozdítsa az erkölcsi romlás veszélyének kitétt vagy züllésnek indult gyermekek és fiatalok *társadalmi védelmének ügyét*. Evégből különösen feladata megfelelő módon odahatni, hogy területén a gyermekek és fiatalok védelme körében működő hatóságok és intézmények *egységes, céltudatos és tervszerű eljárást kövessenek* és hogy a fiatalok védelmére szükséges *társadalmi egyesületek és intézmények létesüljenek*. A felügyelőhatóság szükség esetében kezdeményezze az erre irányuló *társadalmi mozgalmakat* és vegyen részt annak irányításában és vezetésében. Ha a fiatalok ügyére vonatkozó törvényekben és más szabályokban *hiányokat tapasztal*, az igazságügyminiszterhez *tegyen megfelelő javaslatot*.“ (Végr. rend. 48. §.).

Íme, ez az általánosságban megemlített, de elég részletesen körvonalazott feladat az, aminek sikeres teljesítésével a felügyelőhatóság az imént

ismertetett hivatalos teendőinél talán még nagyobb jelentőségű és hasznosabb működést fejthet ki. Ez a rendelkezés fejezi ki világosan, hogy a törvényhozás és a minisztérium a felügyelőhatóságot a *patronázs mozgalom* vezető és a különböző patronázs egyesületek között a *szükséges összhangot, a harmonikus összeműködést* létesítő szerve gyanánt kívánta felállítani. Ha az idézett két szakasz rendelkezéseit gondosan megfigyeljük, megállapíthatjuk, hogy ez az *általános feladat* voltaképpen három konkrét kötelességet hárít a felügyelőhatóságra.

a) Először is kötelessége a kir. ítélőtábla területén a patronázs ügy állását állandóan figyelemmel kísérni, számon tartani, hány patronázs intézmény és hány egyesület működik e téren. Kötelessége e téren ebből kifolyólag oly helyeken, ahol megfelelő patronázs intézmény vagy patronázs egyesület nincs, ilyeneket megteremteni, vagyis felolvasások, felhívások útján esetleg személyes agitációval odahatni, hogy ily intézmények létrejőjenek. Ha az illető helyen nincs kezdeményező, a felügyelőhatóságnak kell kezébe venni a kezdeményezést, tehát nem restelleni a fáradságot és az ódiumot, ami az ilyen akciókkal jár, hanem a nagy cél érdekében megmozdítani minden követ, míg a szükséges intézmény, pld. egy javítónevelő-intézet vagy gyermekmenhely vagy napközi otthon vagy patronázs egyesület meg nem születik.

Általános tájékoztatásul legalább pár sorban a legrövidebb vázlatban bemutatom azt az áldásos munkát, amit a magyar állam és a magyar társadalom a XX. század elejétől kezdve az *anyacsecsemő- és a gyermekvédelem terén* s legújabban a *családvédelem* oly fontos mezőin végezett s mellyekkel — a sok oktan gúnyolódás és kishitűség ellenére — a nyomorgó gyermekek és családok nagy tömegét ragadta ki az elsüllyedés, a züllés örvényéből.

A gyermekvédelem munkájában a magyar nemzet az összes nyugati államokat megelőzően elsőnek iktatta törvénybe a *gyermek jogát* az 1901. évben hozott korszakalkotó két gyermekvédelmi törvényben (1901. évi VIII. t.-c. „az állami gyermekmenhelyek“-ről és ugyanazon évi XXI. t.-c. „a közsegélyre szoruló 7 éven felüli gyermekek gondozásáról“).

Ez a két törvény indította meg hazánkban a patronázs rendszeres működését, az állam és a társadalom vállvetett összműködését e téren. Szer-te az országban alakultak a gyermekvédő és patronázs egyesületek, amelyek igyekeztek intézményesen gyermekmenhelyek, különböző nevű otthonok felállításával és fenntartásával* biztosítani

* Lásd a: Függelék!

célkitűzéseiket,** becsületes, önzetlen társadalmi munkával nemcsak hirdetni, de tettekkel előrevinni a mindnyájunkat összekötő legnagyobb emberi eszmét: a *Krisztusi emberszeretetet*. A segélyre szorultak, a züllésnek kitett vagy züllésnek indult gyermekek gyámolításának és felemelésének vágya és akarása rövid idő alatt szépen kifejlesztette nemcsak a gyermekvédelem, de az egész patronázs-kérdés ügyét is.

Az *Országos Gyermekvédő Liga* kezdeményezésére az 1907. évben Pécsen tartott első *patronázs kongresszus* (még „rabsegélyző“ kongresszus néven) kimondotta a *patronázs egyletek országos szövetségének* megalakulását és a *patronázs kongresszusok* rendszeresítését.

1908-ban a Büntető Novella lerakta a gyermekek és fiatalok erkölcsi megmentésének új

** Felette tanulságos és lélekemelő olvasmány a *Kun Béla, Marschalkó János és Rottenbiller Fülöp* által 1911-ben kiadott: „A fiatalok támogatására hivatott jótékony célú intézmények Magyarországon“ című hatalmas kötet, mely részletesen összeállítja a magyarországi összes jótékony intézményeink hosszú sorozatát. Ha az itt felsorolt intézmények közül igen sok a közbejött szomorú események folytán megszűnt vagy beolvadt is más intézménybe, de büszkén hivatkozhatunk arra, hogy a Bn. korszakos reformja milyen nagyszerű fellendülést hozott a magyar társadalom emberbaráti érzésű rétegeibe.

alapjait s megadta az irányt és a szilárd kereteket az erkölcsileg veszélyeztetett, züllésnek indult gyermekek és fiatalok megmentésére irányuló patronázs munkának.

A Büntető Novella eszméinek hatása alatt s azok megvalósításának elősegítésére 1909-ben Budapesten, 1911-ben pedig Kassán voltak országos patronázs kongresszusok. Mindkettő — különösen az utóbbi — az igazságügyi gyakorlati szakemberek (bírák, ügyészek) és a patronázs munkára megnyert tanítóság élénk részvétele mellett, jelentékeny tényezője lett a patronázs ügy népszerűsítésének és a patronázs munka egyes fontos kérdéseinek tisztázására és megszilárdítására irányadó hatással volt.

A patronázs eszméjének erősödését, mind szélesebb körben való megértését, eléggé bizonyítja *patronázs egyleteink* számának állandó növekedése, az egyletek mind intenzívebb és gyakorlatiasabb működése, ami a Patronázs Egyletek Országos Szövetségének az 1911—12. és 13. évekről kiadott mind hatalmasabb kötetekre terjedő jelentéseiből kitűnik. A kongresszusok hatása alatt az összes törvényszéki és számos járásbírószéki színhelyeken, ahol eddig patronázs egylet nem volt, rövid idő alatt új egyletek alakultak.

Hathatósan elősegítette az új patronázs egyletek alakulását a fiatalok híroságáról megalakított új törvény, az 1913. évi VII. t.-c., illetőleg

annak 1914. évi január hó 1-én történt életbeléptetése is, úgy hogy ezidőben alig volt jelentékenyebb városunk, ahol a patronázs ügy ellátására megfelelő egyesületünk ne lett volna.

Ez időre esik a kolozsvári IV. patronázs kongresszus előkészítése. A napirendre tűzött kérdések gazdagsága nagyban előrevitte volna a magyar patronázs kérdés további fejlődését. Az 1914. év nyarán kitört világháború azonban nemcsak megakadályozta a kongresszus megtartását, hanem sajnos bénítólag hatott a patronázs egyesületek és intézmények további működésére is úgy, hogy a szépen megindult patronázs mozgalom lassanként teljesen ellaposodott, a Patronázs Egyesületek Országos Szövetségének működése pedig megszűnt.

Az első világháború és a szomorú emlékü forradalmak alatt, majd az azt követő időkben egész napjainkig, a fiataikorúak védelmét szolgáló patronázs kérdésekben úgyszólván semmi sem történt. Pedig közben az általános gyermekvédelem ismét nagy lendületnek indult.

1915-ben a nagyarányú csecsemőhalálozás leküzdésére megalakult az „Országos Stefánia Szövetség” az anyák és csecsemők védelmére. Ez a kitűnően megszervezett szövetség rövid időn belül felállította a *védőnői* szervezetét és ország-szerte megindult a rendszeres védelmi munka. Az összeomlás, majd a terror-uralom alatt megállt a

további fejlődés és csak a forradalmak leverése és a román invázió után indult meg ismét a munka. Egy-két év alatt szerte az országban az anya- és csecsemővédő intézeteknek százai vették védelembe az anyák és csecsemők sorsát és százait mentették meg a halálra ítélt csecsemőknek.

Az összeomlás után rövidesen a *Magyar Vöröskereszt Egylet* is újra talpra állt és a szociális embervédelem annyira fontos munkáját kezdte meg szép eredménnyel.

Természetesen a *hadigondozás* és főleg a *hadiárvák védelme* is nagy eredményeket ért el. Az egészségügyi védelem munkáját pedig állami szervezetben a „zöld kereszt” intézmény indította meg.

A gyermekvédelem ilyen szép kifejlődése mellett a *családvédelem* gondolata is mind erősebben és erősebben előtérbe nyomult, míg azután az *Országos Nép és Családvédelmi Alap* („Oncsa”) törvényhozás útján történt megteremtése útján (1940. évi XXIII. t. c.) a családvédelem áldásos munkája is megindult.

A fiatalok felügyelő hatóságának eredményes működése szorosán összefügg mindezekkel a kérdésekkel, miért is feltétlenül szükséges, hogy az elhanyagolt *patronázs kérdést* újra felvessük és úgy a patronázs egyesületeket, mint az Országos Patronázs Szövetséget újra életre hívjuk.

b) A másik igen fontos részlete a felügyelőhatóság általános feladatának a *különböző patronázs intézmények közötti összhang létesítése és fenntartása*. Nagyobb városokban, így különösen Budapesten a jótékony egyesületek egész sora működik azonos célra, az elhagyatottak védelmére. Viszont gyakori eset, hogy ezek a különböző egyesületek önállóan működve, nem vesznek tudomást egymás dolgairól és így élelmes emberek kihasználják ezt a körülményt és több egyesülettől is kérnek és nyernek sokszor meg sem érdemelt támogatást vagy segílyt. A felügyelőhatóság kötelessége ezen a bajon is segíteni és a különböző jótékony egyesületek között bizonyos összműködést létrehozni és ezzel a patronázs nagy művét helyes mederbe terelni.

c) A fiatalok felügyelő hatóságának harmadik általános feladata végül — amit a többször idézett Végrehajtási rendelet is megemlíti — az, hogy ha hatóságunk bármi tekintetben a hazai patronázs munkában hiányokat, hibákat fedez fel, ha helytelennek tapasztalja magát valamelyik törvényt vagy rendeletet, ne habozzon a hibák feltárásával és a szerinte helyesebbnek tartott eszmék, javaslatok előadásával. Nemcsak joguk, de kötelességük tehát a felügyelő hatóságoknak az ily hiányokra, bajokra magának a miniszter úrnak a figyelmét felhívni és ő elé *javaslatokat terjeszteni* a fiatal-

korúak ügyének vagy a gyermekvédelemnek előbbrevitele érdekében.

Erre szolgálnak különösen a *teljes ülések*, melyeken minden tag előadhatja tapasztalatait és javaslatait. Északamerikában a gyermekvédelem és a fiatalok modern intézményei legnagyobbbrészt szintén az ilyen konferenciáknak, meeting-eknek köszönik létrejövetelüket. Hogy egyebet ne említsek, a ma világszerte annyira üdvösnek bizonyult „fiatalok bírósága“ a chicagói „női klub“ konferenciáin született meg. Ne restelljék tehát felügyelőhatóságaink tagjai sem megjegyzéseiket, kifogásaikat vagy jó eszméiket a teljes ülésen előadni vagy egyébként a felügyelő hatóság elnökével közölni. A haladás, a fejlődés mindig az eszmék harcából, új gondolatok felvetéséből és megvitatásából jön létre. A fiatalok felügyelő hatósága minden egyes tagjának nemcsak joga, de erkölcsi kötelezettsége, hogy jó tanácsokkal, megjegyzésekkel, eszméikkel is szolgálja az egész emberies nagy patronázs-mozgalom, a fiatalok erkölcsi megmentésének ügyét.

III. A felügyelő hatóság feladatának, hivatalos és általános teendőinek a fenti vázlatos bemutatása után, lássuk most már a *hatóság egyes tagjainak munkakörét* különösebben. Ezt az eddig előadottak után igazán még rövidebben összeállíthatom. A hatóság egyes tagjainak tennivalói, jogai és kötelességei ugyanis önként folynak azokból a hi-

vatalos és általános társadalmi feladatokból, melyeket röviden előadtam.

Könnyebb áttekintés végett a következőkben foglalhatom össze az egyes tagok munkakörét.

A.) *Hivatalos, illetőleg jogi kötelességeik:*

1.) Kötelessége minden tagnak, aki az igazságügyminiszter úr kinevezését elfogadta, működése előtt a *hivatali-esküüt letenni* a hatóság elnökének kezébe (L. fent 10. 1. Végr. rend. 10. §). Az eskü letételével lép a felügyelőhatóság tagja e hatóság jogainak és kötelességeinek birtokába. Ekkor kapja ki az ezen tiszteletbeli állásáról szóló *hivatalos igazolványt*, mely felhatalmazza őt a hatóság tagja cím használatára, a hatóság teljes ülésein és tanácsülésein való megjelenésre, felszólalásra és a határozathozatalban való részvételre s jogot ad — külön megbízatás esetén — a kir. ítélőtábla területén levő javítónevelő intézetek és fiatalkorúak fogházainak látogatására.

2.) Kötelessége minden tagnak a lehetőleg minden év január havában tartott *teljes ülésen megjelenni*, ugyancsak megjelenni azokon a tanácsüléseken, amelyekre az elnökség, illetőleg a tanácselnök által meghívott valaki (Azok a tagok, akik nem a felügyelőhatóság székhelyén laknak, a teljes ülésre, vagy tanácsülésre megjelenésük, illetőleg részvételük esetén 10 P. napidíjat

és megfelelő útiköltséget kapnak, melyet szabályszerű nyugtára a felügyelőhatóság fizet ki).

3.) Kötelessége a tagoknak mindazon *különös megbízásokat elvállalni* és lelkiismeretesen *teljesíteni*, melyekre az elnök a tanácsülés vagy a teljes ülés felhívja. Így pl. valamely ügynek a tanácsülésben előadását, valamely intézet meglátogatását, valamely fiatalok viszonyairól, családi helyzetéről, állapotáról tájékozódást szerezni és erről az elnököt vagy tanácselnököt, aki eziránt valamelyik tagot felkérte, értesíteni. (Ha valaki a lakhelyén kívül teljesít valamely hivatalos megbízást, éppúgy igénye van a napi díjra és utiköltségre, mint a teljes ülésen vagy tanácsülésen részvételért.)

Ha az, aki valamely ügyben az előadói tisztel vagy más valamely teendő ellátásával lett megbízva, a megbízás teljesítésében akadályozva lenne, köteles ezt a neki kiadott iratok visszaküldése mellett a megbízást adó elnöknek vagy tanácselnöknek haladéktalanul bejelenteni (Végr. rend. 27 §).

4.) Kötelességük a tagoknak a kísérletileg kihelyezett vagy feltételes szabadságra bocsátott fiatalok mellett, ha erre a felügyelőhatóság elnöke vagy tanácsülése kirendeli, a *pártfogói tisztet elvállalni és teljesíteni*. Ez az u. n. *utógondozás* a leggyakorlatiasabb és talán a legtöbb gonddal járó megbízás, amivel a felügyelőhatóság valamelyik tagja megbízható. De ez egyúttal a leghasznosabb

és legfontosabb teendő is, amivel bármelyik tag a fiatalok ügyét elősegítheti. Csak egyszer és egyetlen fiatal vegyen valaki gondja alá, már nagy szolgálatot tett a társadalomnak és kiérdemelte az igazságügyminiszter megtisztelő bizalmát.

A pártfogónak és a pártfogó tisztviselőnek — aki ezt a nemes, emberbaráti munkát jól akarja végezni — nem lehet eléggé figyelmébe ajánlanom az erkölcsi züllés és a bűn elkövetés, a kriminalitás okaival foglalkozó bűntudomány, a bűntudomány *kóroktan* (Kriminalaetiologia) kutatásait és megállapításait. Ez az új kriminológiai tudomány sorra bemutatja azokat az élettani, lélektani és társadalmi okokat, bajokat, amik általában és különösen a gyermekeket és fiatalokat fenyegetik és az erkölcsi züllés vagy éppen a bűnelkövetés lejtőjére sodorják.*

Ezek közül a bűntenyésztő tényezők közül a három legsúlyosabb, illetőleg a három főök:

1.) *a családi élet teljes hiánya*, ami főleg a házasságon kívül született gyermekek rendes tragédiája,

2.) *a rossz családi élet és a mételyező környezet, az elhanyagolt vagy éppen ferde nevelés,*

* Lásd erről: Von Hamel: Kriminal Aetiologie. 1900. — Balogh Jenő: Nyomor és bűntettek. 1908.; — Finkey Ferenc: Büntetéstani problémák 1933. (287—312 lap); — Irk Albert Kriminologia. 1912.

ami gyakran a házasfelek viszályának eredménye, amely azután a gyakori válásokra, a *család szét-esésére* vezet s a gyermeket valódi lelki hasadásba viszi,

3.) a *nyomor*, ami a szülőket is gyakran kétségbeesésbe és erkölcsi züllésbe kényszeríti s a gyermekkel való nemtörődésbe vagy éppen a gyermeknek erkölcstelen célra, koldulásra, lopásra kitanításához vezeti. Csak természetes, hogy az ilyen környezetben született vagy így felnőtt gyermek tudatlan, rendetlen, hanyag és erkölcstelen utca-gyermekké nő fel.

Ezek ellen az *alapokok* ellen kell a pártfogónak felvennie a harcot. Elsősorban lehetőleg rendezni a *család anyagi és erkölcsi helyzetét*, hogy ezzel megfelelő környezetet biztosítsunk a fiatalkorúnak. Tehát nem elég csak a gondjainkra bízott fiatalkorú elhelyezésével és sorsával törődni, hanem kötelességünk az őt *körülvevő család* helyzetét is rendezni.

Az intézetből kibocsátott fiatalkorú gondos és szeretetteljes felügyeletre szorul. Ha bizalmatlanul vagy éppen ellenszenvesen fogadjuk őt, mikor a javítóintézetből vagy a fogházból kikerül, igen könnyen elkeserítjük, ami újból a bűnelkövetés útjára sodorja az illetőt.

A legbecsesebb szolgálatot teljesítik ezért a tagok, ha az ilyen kísérletileg kibocsátott fiatalkorú utógondozását, felügyeletét magukra vállalják.

Különösen kérjük erre a hölgy tagokat, akik e nem éppen kellemes munkára erőt és kedvet éreznek magukban, vállalják el bátran és szívesen egy-egy leány vagy fiú felügyeletét. Csak a kezdet, az első vállalkozás lesz nehéz, meglátják, hogy sokszor kellemesen fognak csalódnni, az eleinte bizalmatlan, talán makacs, vagy hazudozó fiú vagy leány, ha meggyőződik, hogy *őszinte jóakarattal* közeledünk felé, hogy valóban csak az ő javát akarja a pártfogó munkálni, egyszerre megtér és engedelmes, ragaszkodó és becsületes lélekké idomul át.

Az ily valóban megtért ifjú léleknél nincs azután megnyugtatóbb látvány. Hány őszinte hálás levelet kaptak és kapnak a pártfogó hölgyek és urak az ilyen jó útra tért s új emberré lett volt pártfogoltjaiktól. S van-e nagyobb jutalom a hálás szívnél?

A pártfogó legelső vezérelve az optimizmus legyen! Hinnünk és biznunk kell javítómunkánk sikerében és én nemcsak őszinte meggyőződésből, de a kétségtelen statisztikai adatok alapján merem állítani, hogy a jó, lelkiismeretes pártfogó munkájának az esetek túlnyomó részében feltétlen sikere, áldásos eredménye van. A pártfogó gyakran fog kicsinyléssel, lenézéssel vagy éppen gúnyolódással találkozni munkájában. Ne restelljen az ilyen meggondolatlan kritikussal szemben az Üdvözítő parancsára: a felebaráti szeretet nagy

törvényére és az irgalmas Szamaritánus példázatára hivatkozni.

Nagy örömmel olvastam az „Anya- és Gyermekevédelem“ című folyóirat egyik számában a *Japan nemzet* erkölcstani törvénykönyvének a Busido-nak következő parancsát: „*Legyünk optimisták!* És minden körülmények között azok maradjunk. Ezt mindenek felett gyakoroljuk. Optimizmus az a lelki egyensúly, mely a legnagyobb lelki megrázkódtatásokra sem billen fel. Az optimizmus ne futó érzés legyen, hanem állapotá fejlődjék bennünk.“ Ime, az én régi vezérelvemnek grandiózus kifejtése. A Japán nemzet bizonyára ezeknek a bölcs és gyakorlatias tanításoknak és parancsoknak köszönheti bámulatos gyors felvirágozását és világhatalommá fejlődését. Legyenek a felügyelő hatóságok tagjai is *mindig és mindvégig* optimisták, ezzel a helyes mentalitással kétségtelenül szebb és nagyobb eredményt fognak elérni, mint a csüggeteg lemondással vagy aggságoskodással.

Persze ez a jó útra terelés nem mindig sikerül, bizony akadnak rossz jellemű, előbbi hibájukba többször visszaeső ifjak is, ezekkel kemény és kellemetlen feladata lehet egy jószívű pártfogónak, de ezen sem szabad elkedvetlenednünk. Hiszen abszolút sikert, minden lépésünk biztos eredményét várhatjuk-e rendes foglalkozásunk körében is? És gyakran megesik, hogy az akit első ízben nem tudunk megjobbítani, ismételt kísérleteinkre

mégis belátja hibáját, megutálja a rossz utat s nehéz munkánknak jó és áldásos eredménye lesz. Tehát nem szabad sohasem csüggedni!

B.) Ezeken a hivatalos vagy jogi kötelelességeken felül, amelyek a felügyelő hatóság egyes tagjaira várnak, minden tagnak, ha nem visel is különös tisztséget a felügyelő hatóságnál, vannak bizonyos *általános*, illetőleg *erkölcsi kötelelességei* is. Amint az egész felügyelő hatóság főfeladata a patronázs ügy előmozdításában áll, úgy az egyes tagok is akkor töltik be teljesen tiszteletli állásukat, ha őszinte, buzgó terjesztői és munkásai lesznek a patronázsnak, az elhagyatottak, az erkölcs gondozására szorultak megmentésének. Miket és hogyan végezzen valaki a patronázs elősegítése végett a maga körében, ezt már igazán nem tudnám pontokba szedegetni. Ez olyan, mint általában a jótékonyosság munkája. Aki megérti és szívből teljesíti azt, mint *belső parancsot*, annak nem is kell mondani és részletezni, mikor miként cselekedjék.

Az egyetlen, amit erre nézve a tagok figyelmébe kívánok ajánlani, hogy igyekezzenek mindenekelőtt meggyőződni önmagukban afelől, hogy *a patronázsmunka tényleg nem szentimentalizmus, nem álszenteskedés, hanem komoly és áldásos társadalmi feladat*, melyet mindenki, aki átérti annak jelentőségét, alkalmilag igen kis fáradsággal elősegíthet. Ha valaki meggyőződött arról, hogy az

elhagyatott, szerencsétlen sorsú fiatalok, a züllés útjára került gyermekek és ifjak, ha senki sem törődik velük, feltétlen bizonyossággal a bűn útjára kerülnek és teméntelen bajokat, veszedelmeket zúdítanak később reánk, — ha meggyőződött arról, hogy *ezeknek a rossz útra jutott fiataloknak a megmentésére nem elég* egy-két pengő tagsági díj befizetése valamely jótékony egyesületben, hanem többet ér és egyetlen célravezető eszköz az ilyen ifjakkal szóbaállás és családi, erkölcsi állapotuk megismerése és ahhoz képest a tevékeny segítség jó szóval, jó tanáccsal, munkaalkalom szerzésével vagy állandó elhelyezésükkel, — aki ezekről *bensőleg* meg van győződve, az tudni fogja, mit kell csinálnia, ha egy csavargó, éhező vagy bűnelkövetésen tettenért fiúval vagy leánnyal jön össze.

A legfőbb pedig, hogy ne restelközzünk ettől az emberbaráti munka elkezdésétől és teljesítésétől, ne resteljük az ilyen elhagyott vagy züllés útján levő fiút vagy leányt, akivel találkoztunk, *kikérdezni* és ha látjuk, hogy nincs rendes lakhelye, nincs becsületes családi köre, ne kiméljük a fáradságot, *jelentsük be* az illetőtől megtudott adatokat a fiataikorúak bírójának,* aki ezután megadja a további teendők iránt a szükséges felvilágosítást, esetleg utasítást.

A további általános teendők pedig, hogy terjessze ki-ki a maga körében a patronázs eszméjét.

*Lásd a függelékét.

Igyekezzünk másokat, a kételkedőket, a csúfolódókat is meggyőzni, hogy a mi akciónk *nem műkedvelősködés, nem alamizsnádkodás, hanem sikeres és gyakorlatias társadalom-védelmi és nevelésügyi munka*. Különösen igyekezzünk meggyőzni azokat, akik ma is folyton a botot, a derest emlegetik a fiatalok egyedüli javítóeszköze gyanánt, hogy ebből a korszakból már kinőtt a világ és nem is lenne ajánlatos a botozást és az azzal járó egyéb durvaságot, a betyárvilág és a hatalmaskodás korszakát visszahozni. S győzzük meg az ily gyakorlatiaskodókat, hogy nem minden gyermek vagy fiatalkorú érdemel rögtön 25 botot vagy akasztófát azért, mert valami csínyt elkövetett.

Másfelől, aki csakugyan nagy büntettet vitt véghez, aki igazán rossz, veszedelmes hajlamú, azt a Büntető Novella és a Fiatalkorúak Biróságáról szóló törvények egyáltalán nem simogatják, nem kényeztetik, hanem *15 évig terjedhető fogházzal* sujtják vagy *9 évre terjedhető javítóintézetbe helyezéssel* fenyegetik. Ily hosszú időre terjedő szigorú nevelés pedig elég nyomasztó büntetésnek is. Ha azonban nem büntetésnek, hanem erkölcsi átalakításnak tekintjük az ilyen huzamos kezelés alá vételt, emberileg bizonyára szebb, nemesebb, gyakorlatilag pedig feltétlenül okosabb és eredményesebb eljárást követünk, mintha folyton az erkölcsdurvító bottal fenyegetnénk őket.

Balogh Jenő volt igazságügyminiszterünk,

aki tulajdonképeni értelmi szerzője mind a Büntető Novellának, mind a Fiatalkorúak Bíróságáról szóló törvénynek, mondja egyik nagyjelentőségű műve (Fiatalkorúak és büntetőjog 1909.) előszavában: „a fiatalkorúak kriminalitásának növekedését hazánkban nem deressel és nem bitófával fogjuk visszaszorítani, hanem a legmodernebb reformokkal, a büntetéspótló, sőt a büntetést egészen *melőző nevelési eszközökkel.*“

Legyen a felügyelő hatóság minden egyes tagja a maga körében szintén apostola, terjesztője a tevékeny emberszeretnek, a gyakorlatias patronázs munkának, vegyen részt tehetsége és ideje szerint a nagy mentési munkában, a társadalom, a haza jövőjét építő nemes mozgalomban, ezzel betöltötte emberbaráti feladatát, teljesítette a legmagasztosabb erkölcsi kötelességét.

* * *

Befejezésül oda térek vissza, ahonnan kiindultam.

A humanizmus, az emberszeretet, a testvériség eszméit, az elhagyatottak, az erkölcsileg veszélyeztetettek, ezek között a rossz hajlamú, vagy züllésnek indult ifjak erkölcsi megmentésének munkáját a körülöttünk dúló második rémes világháború dacára sem szabad elhanyagolnunk, szüneteltetnünk, sőt ellenkezőleg már ma és majd a há-

ború után is kettőzött erővel és buzgalommal kell folytatnunk és előrevinnünk.

A statisztika adatai szomorúan bizonyítják, hogy míg 1913-ban hazánkban (a nagy Magyarországon) összesen 9.559 esetben kellett intézkedniök a fiatalkorúak bíróságainak a B. N. 17. §-a értelmében a fiatalkorú bűnelkövetők ügyében, addig az 1914-es háború első teljes háborús esztendejében, 1915-ben már felszökött ez a szám 11.993-ra, 1916-ban már 14.948-ra, 1917-ben pedig 16.670-re.

Az összeomlás, a forradalmak alatt pontos statisztikai adatok nem készültek és csak 1921-ben van ismét pontos adatunk, amely már Csonka-Magyarország területére vonatkozik.

Ezen adat is szomorú, mert — mint tudjuk — hazánkknak közel kétharmadát vette el a trianoni béke-parancs, a fiatalkorú bűnelkövetők száma 1921-ben mégis 7.197 volt.

E magas szám kb. 1930-ig — kevés változással — egy évtizedig megmaradt és csak 1930-ban kezdett csökkenni.

1930-ban 4.995, 1931-ben 4.441 a száma azon fiatalkorúaknak, akiknek ügyében a fiatalkorúak bíróságainak intézkedni kellett. Sajnos, 1935-ben ismét emelkedni kezd ez a szám, amely évről-évre növekedve 1937-ben nemcsak eléri, de már túlszárnyalja az 1921-es nívót.

Azóta is folyton emelkedik a fiatalok bűnözőinek a száma.

Ha azt akarjuk, hogy a társadalmi életet mindennap fenyegető kriminalitást megelőzzük, a bűnelkövetést kevesebbítsük, ha azt akarjuk, hogy a háború után a magyar nemzet ismét a haladás, a kulturális fejlődés útjára léphessen, ennek a nagy feladatnak egy igen jelentős és szükséges részlete lesz az elhanyagolt és züllésnek indult fiatalság visszatérítése a becsületes, szorgalmas és erkölcsös életre: *a tanulás és a munka szeretetére*. Ehhez a nagy, nemzetmentő munkához kell egy-egy szegeletkövet készíteni minden felügyelő hatóságnak és azok tagjainak.

Ha közös erővel igyekszünk a reánk bízott feladatokat pontosan, teljes úgyszeretettel és lelkiismeretesen megoldani, a siker nem maradhat el. Egyéb hivatalos vagy foglalkozásuk szerinti munkájuk mellett, ezzel is elősegíthetik a felügyelő hatóságok és azok tagjai, bárminő csekély mértékben is, az emberiség s különösen a magyar társadalom reményteljesebb, biztatóbb, békeesebb és boldogabb jövőjét.

A fiatalok felügyelő hatóságainak tagjai munkájuk közben mindig a régi ismerős pentameter három jelszavát: *Hit, Haza, Emberiség!* tartásuk vezércsillaguk gyanánt szemek előtt.

Ha *Istenbe vetett hittel*, ha Krisztusban, az igazi Jó Pásztorban való hívő lélekkel s az Ő lábai

nyomán haladunk, — ha igyekszünk *drága Hazánk*, a magyar nemzet tagjai közül az erkölcsi és anyagi romlásba jutottakat megmenteni és a *becsülete munkásaink számát szaporítani*, — ha teljesítettük a keresztény erkölcstan legnagyobb törvényét, a Krisztusi második „nagy parancsolatot“: *a felelőtlenséget*, mely származásra, felekezetre, nemzetiségre való különbség nélkül, segítségére, támogatására siet bajbajutott embertársainknak: akkor bizonyára nem fog elmaradni munkánkról a Mindenható Isten áldása. S akkor elérjük a legédesebb jutalmunkat, amit a nagy magyar költő így fejez ki:

A jótettnek legédeseb jutalma:

Önérzetünk s keblünk szent nyugalma.

F Ü G G E L É K.

(Összeállította Keller Lajos, a budapesti Felügyelő
Hatóság h. elnöke.)

A FIATALKORÚAK FELÜGYELŐ HATÓSÁGAI EZ IDŐ SZERINT:

1. A budapesti Fiatalok Felügyelő Hatósága.

Felügyelete alá tartoznak:

1. Az aszódi m. kir. áll. Fiújavítónevelő
Intézet.

2. A budapesti m. kir. áll. Átmeneti Fiú-
javító Intézet (I., Völgy-u. 6.).

3. A rákospalotai m. kir. áll. Leányjavító-
nevelő Intézet.

4. A rákospalotai m. kir. áll. Átmeneti Javító-
nevelő Intézet.

5. Az esztergomtábori Szalézi Fiúnevelő
Intézet.

6. A dunaalmási Kerkápoly-Bodor Szeretet-
ház (fiúk részére).

7. A Lord-Weardale Leánynevelő Intézet (IX., Ecseri-út 4/a.).

8. A budapesti Jó Pásztor Háza Leánynevelő Intézet (III., Szőlő-u. 60.).

9. A kecskeméti Jó Pásztor Háza Leánynevelő Intézet.

10. A budapesti m. kir. áll. Leányelhelyező Iroda (V., Klotild-u. 10/c. I.).

11. A Fiatalkorúak ceglédi kir. Országos Fogháza (fiúk részére).

12. A pestvidéki kir. Törvényszék Fogházában fiúk és leányok részére berendezett Fiatalkorúak Fogháza (Budapest, II., Fő-u. 72.).

13. A budapesti Fogházmisszió (a kir. Törvényszék épületében, V., Alkotmány-u.).

A felügyelőhatóság területén működő Fiatalkorúak Bíróságai:

1. Budapesten a kir. Bttő Tvszék keretében,			
2. A balassagyarmati kir.	„	„	„
3. Egerben a	„	„	„
4. Ipolysági	„	„	„
5. Kalocsai	„	„	„
6. Kecskeméti	„	„	„
7. Pestvid. (székh.: Bp.)	„	„	„
8. Szolnoki	„	„	„

továbbá:

1. Az esztergomi kir. Járásbíróság keretében,			
2. Gödöllői	„	„	„
3. Gyöngyösi	„	„	„

(hatásköre kiterjesztve a hatvani kir. Járásbíróság területére),

4. Kispesti	kir. Járásbíróság	keretében,	
5. Monori	”	”	”
6. Nagykátai	”	”	”
7. Ócsai	”	”	”
8. Pestszterzsébeti	”	”	”
9. Ráckevei	”	”	”
10. Szentendrei	”	”	”
11. Újpesti	”	”	”
12. Váci	”	”	”
13. Vámosmikolai	”	”	”

2. A székesfehérvári Fiatalkorúak Felügyelő Hatósága.

Felügyelete alá tartozik:

A székesfehérvári m. kir. áll. Leányjavító-nevelő Intézet.

A felügyelőhatóság területén működő Fiatalkorúak Bírósága:

A székesfehérvári kir. Törvényszék keretében.

3. A debreceni Fiatalkorúak Felügyelő Hatósága.

Felügyelete alá javítónevelő intézet nem tartozik.

A felügyelőhatóság területén működő Fiatal-
korúak Bíróságai:

1. A beregszászi kir. Törvényszék keretében,
2. A debreceni „ „ „
3. A huszti „ „ „
4. A máramarosszigeti kir. „ „
5. A nyiregyházi kir. „ „
6. Az ungvári „ „ „

4. A győri Fiatalkorúak Felügyelő Hatósága.

Felügyelete alá javítónevelő intézet nem
tartozik.

A felügyelőhatóság területén működő Fiatal-
korúak Bíróságai:

1. Az érsekújvári kir. Törvényszék keretében,
2. A győri „ „ „
3. A komáromi „ „ „
4. A soproni „ „ „
5. A szombathelyi „ „ „
6. A veszprémi „ „ „
7. A zalaegerszegi „ „ „

ovábbá:

1. A dunaszerdahelyi kir. Járásbíróság kereté-
ben (hatásköre kiterjed a somorjai kir. Járásbírósá-
g területére),

2. A moson-m.-óvári kir. Jbíróság keretében,
3. A pápai „ „ „
4. A tatai „ „ „

5. A kassai Fiatalkorúak Felügyelő Hatósága.

Felügyelete alá tartozik:

A kassai m. kir. áll. Fiújavítónevelő Intézet.

A felügyelőhatóság területén működő Fiatalkorúak Bíróságai:

1. A kassai	kir.	Törvényszék	keretében,
2. A miskolci	”	”	”
3. Rimaszombati	”	”	”
4. A sátoraljaújhelyi	kir.	”	”

6. A kolozsvári Fiatalkorúak Felügyelő Hatósága.

Felügyelete alá tartozik:

A kolozsvári kir. Leányjavítónevelő Intézet.

A felügyelőhatóság területén működő Fiatalkorúak Bíróságai:

1. A besztercei	kir.	Törvényszék	keretében,
2. A dési	”	”	”
3. A kolozsvári	”	”	”

7. A marosvásárhelyi Fiatalkorúak Felügyelő Hatósága.

Felügyelete alá javítónevelő intézet nem tartozik.

A felügyelőhatóság területén működő Fiatalkorúak Bíróságai:

1. A csíkszeredai kir. Törvényszék keretében.
2. A marosvásárhelyi kir. „ „
3. A sepsiszentgyörgyi „ „ „
4. A székelyudvarhelyi „ „ „

8. A nagyváradai Fiatalkorúak Felügyelő Hatósága.

Felügyelete alá javítónevelő intézet nem tartozik.

A felügyelőhatóság területén működő Fiatalkorúak Bíróságai:

1. A nagyváradai kir. törvényszék keretében.
2. A szatmárnémeti kir. „ „
3. A zilahi „ „ „

9. A pécsi Fiatalkorúak Felügyelő Hatósága.

Felügyelete alá tartozik:

A pécsi kir. törvényszéki fogházban fiúk és leányok részére berendezett Fiatalkorúak Fogháza.

A felügyelőhatóság területén működő Fiatalkorúak Bíróságai:

1. A kaposvári kir. törvényszék keretében,
2. A nagykanizsai „ „ „
3. A pécsi „ „ „
4. A szekszárdi „ „ „

továbbá:

1. A dombovári kir. Járásbíróság (hatásköre kiterjed a tamási kir. járásbíróság területére.)

2. A mohácsi kir. Járásbíróság keretében.

10. A szegedi Fiatalkorúak Felügyelő Hatósága.

Felügyelete alá javítónevelő intézet nem tartozik.

A felügyelőhatóság területén működő Fiatalkorúak Bíróságai:

1. A bajai kir.	törvényszék	keretében.
2. A gyulai	„	„
3. A szabadkai	„	„
4. A szegedi	„	„
5. Az újvidéki	„	„
6. A zombori	„	„
-